

DE DORPELINGEN

(Het heden biedt geen garanties voor de toekomst)

EENAKTER

door

CEES BAVIUS

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE DORPELINGEN (HET HEDEN BIEDT GEEN GARANTIES VOOR DE TOEKOMST)** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **CEES BAVIUS** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

© 2023 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Telefoon (03)3.66.44.00.

E-mail: bestellen@toneelfonds.be en Website: www.toneelfonds.be.

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONEN:

Geke Derk - Boerin, heeft haar land en vee noodgedwongen verkocht, huurt nu het oudste en grootste huis van het dorp, het zogenoemde Heerenhuis

Egbert Gerritsen - Oud leraar, was Hoofd van de Openbare lagere School in het dorp. De school is opgeheven. Woont in een oud huis op een voor de Provincie strategische plek waar dure huizen gebouwd moeten worden. Maar hij wil niet verkopen

Janpieter Speelman - Boertje, heeft op zijn land een grote groenten- en kruidentuin. Verkoopt 'Gezonde Groentepakketten'. Is zelfverklaard dokter, houdt spreekuur en verkoopt zijn kruiden als medicijnen

Henrikjan Droger - Provincie Gedeputeerde, heeft allerlei handeltjes onder andere in zonnepanelen, fosfaat- en stikstofrechten. Er loopt een onderzoek naar zijn handeltjes

Marietje Westerrivier - Dominee, haar kerk in het dorp is gesloten door het kerkbestuur

Clara van Ruitenhorst - Freule, haar familie bezat vroeger het gehele dorp en bewoonde Het Heerenhuis. De adellijke familie Van Ruitenhorst staat bekend als links liberale vrijdenkers. Een paar landerijen, grenzend aan het Natura 2000 gebied Het Ruitenhorst, zijn nog in haar bezit. Tot frustratie van de overheid vraagt zij erg veel geld voor deze landerijen. De Freule is woordkunstenaar

Rosa Spiegel - Kunstenaar op leeftijd, heeft een leegstaande boerderij gekraakt

Roderick Janssens - Justitieel Ambtenaar

DECOR:

De grote woonkeuken van het oude Heerenhuis in het dorp
In het midden van de keuken staat een lange houten kloostertafel met stoelen

Aan de muur een kunstwerk van Rosa en een geschilderd portret van Joan-Derk van der Capellen

Op de grond staan de gezonde groentepakketten van Boertje

Als er iemand binnen komt, rinkelt de (deur)bel

STORY LINE:

Een oud, prachtig landelijk gelegen dorp, nabij een Natura 2000 gebied en nabij een grote stad

De aanleg van de Rijksweg A273 isoleerde het dorp, bewoners moesten omrijden om het dorp te bereiken

De gemeentelijke herindeling, waardoor het dorp onderdeel werd van de nabijgelegen stad, betekende dat veel voorzieningen werden opgeheven of naar de stad verplaatst werden

Het uitroepen van het natuurpark Het Ruitenhorst tot een Natura 2000 gebied, betekende dat het dorp nog minder makkelijk bereikbaar werd

Door de aanleg van de Rijksweg toentertijd en het markeren van Natura 2000 gebied werden veel boerderijen en woningen door de Provincie opgekocht en afgebroken

Nu wil de overheid meer landerijen, boerenbedrijven en woningen rondom het dorp uitkopen in verband met de strengere stikstofnormen

EERSTE BEDRIJF

(Rosa, Egbert en Boertje zitten aan de lange keukentafel. Rosa bladert in een tijdschrift, Egbert en Boertje schaken)

ROSA: In China eten ze hond.

EGBERT: Ja, en wij eten Chinees.

Boertje, ik heb jou benoemd tot mijn woordvoerder.

(Rosa slaat tijdschrift dicht en vertrekt)

BOERTJE: Wat zeg je?

EGBERT: Ik heb de Provincie geschreven, dat jij mijn woordvoerder bent.

BOERTJE: Jouw woordvoerder?

EGBERT: Ja.

BOERTJE: Nee.

EGBERT: Jawel, jij bent mijn woordvoerder.

BOERTJE: Dat wil ik niet.

EGBERT: Maar jij bent het wel.

(Deurbel. Henrikjan komt binnen)

HENRIKJAN: Egbert, ik moet met je praten.

EGBERT: Schaak!

BOERTJE: Dat is een schaakje van niks, Egbert.

EGBERT: Ik wil geen zonnepanelen.

HENRIKJAN: Het gaat niet over zonnepanelen. Het gaat over de verkoop van jouw woning.

EGBERT: Wat heb jij daar mee te maken? Dat zit niet in jouw portefeuille.

HENRIKJAN: Het provinciebestuur heeft mij gevraagd te bemiddelen.

(Geke komt in de keuken met een verse kan koffie)

GEKE: Wat zeg jij nou, Henrikjan, ga jij bemiddelen?

BOERTJE: 't's tijd. Ik moest eens weg. Spreekuur.

(Boertje staat op en gaat zo snel weg, dat Henrikjan het niet opmerkt)

HENRIKJAN: Dag Geke. Ja, omdat ik ook in dit dorp woon, ben ik gevraagd te helpen.

EGBERT: Sinds wanneer heeft burenhulp een uurtarief?

HENRIKJAN: Schaken is een strategisch spel, Egbert. Jouw schaak komt te vroeg. Je had moeten wachten. Strategie, daar draait het om. Strategie.

Goed, ter zake. Jouw huis. Wanneer kunnen we praten?

EGBERT: Wij praten niet. Boertje praat. Boertje is mijn woordvoerder.

HENRIKJAN: Ze willen betalen, Egbert.

EGBERT: Boertje is mijn woordvoerder.

HENRIKJAN: Jij kunt toch niet het hele bouwproces blijven verzieken, door maar in dat gammele hutje te blijven zitten?

EGBERT: Het is geen hutje, het is mijn huis. En het is niet gammel.

HENRIKJAN: Denk na man. Je kookt op gas. En je hebt een houtkachel.

EGBERT: Er is niets mis met mijn houtkachel.

HENRIKJAN: Er is van alles mis met jouw houtkachel. Dat ding stamt nog uit de middeleeuwen. Dat mag straks niet meer.

EGBERT: Straks mag niets meer.

HENRIKJAN: Jij krijgt allerlei kosten. Torenhoge kosten.

EGBERT: Je moet bij Boertje zijn.

HENRIKJAN: Het is jouw huis.

EGBERT: Boertje is mijn woordvoerder.

HENRIKJAN: Ze bieden een vermogen voor die bouwval van jou.

EGBERT: Boertje.

HENRIKJAN: Het is niet tegen te houden, Egbert, die nieuwe huizen moeten er komen.

EGBERT: Huizen? Kastelen. Kasten van huizen die niemand kan betalen.

HENRIKJAN: Alle huizen zijn verkocht.

GEKE: Ze zijn nog niet eens gebouwd!

(Deurbel. Rosa komt de keuken in, haalt het schilderij van de muur)

ROSA: Verkocht, helemaal blij mee. Leve het Wereld Wijde Web.

HENRIKJAN: Ongelofelijk, wie koopt nou zoiets?

GEKE: En dat schilderij 'Ochtendglorien in het Avondrood'?

ROSA: Dat heeft Boertje.

GEKE: Boertje zegt dat hij het niet kan vinden.

ROSA: Niet? Hoezo niet?

GEKE: Ben jij weleens bij Boertje thuis geweest? Sinds zijn vrouw is overleden

ROSA: Dat is 10 jaar geleden.

GEKE: Nou, zo ziet het er ook uit.

ROSA: Waarom zegt hij dat tegen jou en niet tegen mij?

(Rosa loopt met het schilderij weg)

ROSA: Ik kom straks mijn voedselpakket ophalen, Geke.

GEKE: Is goed, Rosa.

HENRIKJAN: Egbert, kunnen we misschien even terug naar de kern: jouw huis?

EGBERT: Je moet met boertje praten. Boertje is mijn woordvoerder.

(Deurbel. Freule en de Dominee komen binnen. De freule draagt vieze kleren)

FREULE: Gegroet dorpelingen, wat een prachtige dag vandaag.

HENRIKJAN: Bij de paarden geslapen vannacht? Je stinkt.

FREULE: Ziek. Mijn paarden zijn ziek. Hoefbevangenheid.

BOERTJE: Je moet ze niet zo vroeg in de wei zetten, het is nog veel te koud 's nachts.

HENRIKJAN: Egbert?

EGBERT: Boertje.

HENRIKJAN: Niets niet boertje. Schei eens uit met dat rare gedoe over Boertje. Boertje, jouw woordvoerder. Boertje mag niet eens het woord voeren. Boertje is aangeschoten wild. De enige reden dat Boertje nog steeds vrij rondloopt is, omdat Roderick

(Henrikjan schrikt van zijn woorden)

HENRIKJAN: Hé, waar is Boertje gebleven?

EGBERT: Spreekuur.

HENRIKJAN: Spreekuur? Die man eindigt in het gevang.

EGBERT: De vraag is wie is daar eerder: jij of hij?

(Henrikjan gaat mopperend weg. Geke loopt snel achter hem aan)

GEKE: Henrikjan, wacht. Wie is Roderick? *(Beiden af)*

(Even later gaat de keukendeur weer open, Boertje kijkt om de hoek van de deur)

BOERTJE: Is ie weg?

EGBERT: Hij is weg.

(Boertje komt weer binnen en gaat zitten)

BOERTJE: Dat is een schaakje van niks, Egbert.

EGBERT: Wacht maar af, Boertje, schaken, da's een strategisch spel. Strategie, daar draait het om.

(Egbert en Boertje geven elkaar een high five)

FREULE: Wat hebben jullie?

EGBERT: Boertje is mijn officiële woordvoerder.

DOMINEE: Het is dus gelukt, Egbert?

EGBERT: Jazeker! Dank voor het schrijven van de brief.

FREULE: Jij helpt Egbert?

DOMINEE: Natuurlijk.

FREULE: Tegen mij zeg jij altijd nee.

DOMINEE: Jij vraagt te veel.

FREULE: Ze hebben geld zat daar.

DOMINEE: Dat geld is niet van de Provincie. Het is gemeenschapsgeld. Het is van ons allemaal.

FREULE: Als het van ons allemaal is, laten ze het dan aan ons allemaal geven.

DOMINEE: Ja hoor. Boertje, jij moet stoppen met die spreekuren.

FREULE: Waarom? Hij doet toch geen mens kwaad?

DOMINEE: Spreekuur houden en dan de kruiden uit jouw kruidentuin als medicijn verkopen, dat is een misdrijf.

FREULE: Mensen kopen ze toch zelf?

DOMINEE: Boertje is geen dokter.

FREULE: 'Mensen kunnen beter naar de groenteboer dan naar de apotheek'.

Zo is het toch, Boertje?

(Deurbel. Rosa komt met een nieuw schilderij, hangt het op de lege plek aan de muur. Geke komt ook weer de keuken in)

GEKE: Het Provinciebestuur heeft Henrikjan een blancovolmacht gegeven.

EGBERT: Blanco?

GEKE: Ja, ze willen actie.

EGBERT: Waarom hebben ze zo'n haast?

DOMINEE: Haast? Jullie zijn al tijden aan het traineren. Hoezo haast?

GEKE: De Provincie heeft een plan dat wij niet mogen weten.

EGBERT: Ze kunnen niet wachten om te scoren.

GEKE: Henrikjan doet zo geheimzinnig.

FREULE: En wij weten weer van niets.

EGBERT: Die A273 is door onze strot geduwd, toentertijd. Dat was goed voor iedereen, zeiden ze. Nou, dat hebben we geweten.

FREULE: De herindeling zou ook alleen maar voordelen opleveren.

GEKE: En Natura 2000 was het neusje van de zalm. Daar moesten wij trots op zijn.

Jammer van die woningen en die boerderijen die weg moesten.

DOMINEE: Jij en Bertus waren de eersten.

GEKE: Wij werden gedwongen. Bertus wilde niet. Hij pleegde liever zelfmoord, dat zei hij. En ik geloofde hem. Ik heb de verkoop geregeld. Achter zijn rug om. Bertus heeft mij dat nooit ....Waarom denk jij dat hij er vandoor is gegaan?

(Geke loopt naar de kast, pakt de jeneverfles, gaat aan de keukentafel zitten. Schenkt een glas vol en drinkt)

FREULE: Het geeft te denken dat huwelijk alleen rijmt op 'gruwelijk' en 'afschuwelijk'.

DOMINEE: Zelf bedacht?

FREULE: Adriaan Roland Holst.

DOMINEE: Dat dacht ik al, meestal zijn jouw rijmelarijen van minder niveau.

FREULE: Dat is onder de gordel.

DOMINEE: Daar houd jij toch zo van? Van onder de gordel? Jouw gedichten gaan toch over wat zich onder de gordel afspeelt?

FREULE: Dat noemen wij poëten, erotiek. Ik schrijf erotische poëzie. Krijg ik geen borrel?

(De Freule pakt een glas en gaat naast Geke zitten. Geke schenkt in)

ROSA: Dominee, kunnen we nu eindelijk eens over mijn galerie in jouw kerk praten?

DOMINEE: Er komt geen galerie in mijn kerk.

ROSA: Maar de kerk is gesloten. Staat al bijna een half jaar leeg.

DOMINEE: Er komt geen galerie in de kerk. Hebben jullie het gehoord? Zolang ik dominee ben, komt dat niet in mijn kerk. Ook geen

FREULE: Café, dat is een goed idee.

DOMINEE: Nee!

FREULE: Domi.....NEE... van een gesloten, lege kerk!

BOERTJE: Dat is laag.

EGBERT: Onder de gordel.

ROSA: Waarom is de kerk eigenlijk gesloten?

(De dominee antwoordt niet, loopt naar de kast en pakt ook een glas)

DOMINEE: Ik wil ook een borrel!

(Geke aarzelt even, maar als de dominee haar glas demonstratief heft, schenkt ze in.

Deurbel. Henrikjan komt binnen)

HENRIKJAN: Nog nagedacht, Egbert?

EGBERT: Schaak!

BOERTJE: Dat is een schaakje van niks, Egbert.

HENRIKJAN: Waarom willen jullie twee niet verkopen?

FREULE: Ik wil best verkopen.

HENRIKJAN: Jij vraagt een idioot hoge prijs!

FREULE: Ze hebben geld zat bij de Provincie.

DOMINEE: Het is belastinggeld. Gemeenschapsgeld. Dat is van ons allemaal.

FREULE: Laat ze het dan aan ons allemaal geven. Zijn we klaar.

HENRIKJAN: Een dorp vol eigenwijze stommelingen. Mag ik een kopje koffie, Geke?

ROSA: Met een wolkje cyaankali.

HENRIKJAN: Waarom gooi je haar er niet uit? Alles ligt stil, omdat jullie dwarsliggen.

FREULE: Ik lig nooit dwars, ik lig altijd op mijn rug. Hier, in dit Heerenhuis, ben ik ruggelings geboren. Dit hele dorp...

DOMINEE: Oh nee, daar gaan we weer.

FREULE: Dit het hele dorp was van mijn familie.

‘Gegroet dorpelings, wat een prachtige dag vandaag’, dat zei mijn opa altijd.

EGBERT: Een adellijke familie vol salonsocialisten.

FREULE: Over-over-groot-opa, was bevriend met...

DOMINEE: Van der Capellen. Ja hoor. Joan Derk van der Capellen. Daar hangt ie.

FREULE: Nou zeg, mag je niets meer zeggen hier?

DOMINEE: Niet als je elke dag hetzelfde zegt.

ROSA: Boertje, kan ik morgen mijn schilderij ophalen?

BOERTJE: Jouw schilderij?

ROSA: Ja, mijn schilderij ‘Ochtendgloren in het Avondrood’, weet je nog?

BOERTJE: Nou nee.

ROSA: Jawel! Dat weet jij best. Ik wil het terug.

BOERTJE: Ik weet niet waar het is.

ROSA: Wat zeg je?

BOERTJE: Ik weet niet waar het is.

ROSA: Het is een kunstwerk, Boertje. Mijn kunstwerk. Mijn schilderij.
Hoezo, je weet niet waar het is? Doe niet zo idioot, man!

BOERTJE: Het is weg. Ik kan het niet vinden.

ROSA: Dan ga je zoeken. Wat doe je hier dan nog?

(Boertje mompelt onverstaaanbaar, staat snel op en gaat weg)

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

TONEEL
UITGEVERIJ **INK**

“Samenspelen” is ons motto